

ABDULLAH GÜL
ÜNİVERSİTESİ

ABDULLAH GÜL
ÜNİVERSİTESİ

PERSONEL

CEZA SORUŞTURMASI

REHBERİ

2022

PERSONEL CEZA SORUŞTURMASI

1.GENEL ESASLAR

1.1. Kapsam

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca Yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar nedeniyle haklarında istisnai haller dışında Cumhuriyet Başsavcılıklarınca doğrudan soruşturma açılmaz.

Buna göre, yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi memurlarının **görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri** ileri sürülen suçlar hakkında yetkili makamlarca inceleme başlatılabilir. İnceleme sonucunda soruşturma açılmasına karar verilebilir ya da doğrudan soruşturma başlatılabilir.

İSTİSNA	Yükseköğretim personelinin işlemiş olduğu tüm suçlar hakkındaki soruşturma 2547 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülmez. Bazı suçlar genel hükümlere göre Cumhuriyet Savcılıklarınca soruşturulurlar. Bu istisnaları şöyle sıralayabiliriz: a) 2547 sayılı Kanun'un 53/c-7 maddesinde sayılan suçlar: İdeolojik amaçlarla Anayasada yer alan temel hak ve hürriyetleri, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrılığına dayanılarak nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak amacıyla işlenen suçlarla bunlara irtibatlı suçlar, öğrenme ve öğretim hürriyetini doğrudan veya dolaylı olarak kısıtlayan, kurumların sükun, huzur ve çalışma düzenini bozan boykot, işgal, engelleme bunları teşvik ve tahrik, anarşik ve ideolojik olaylara ilişkin suçlar ile ağır cezayı gerektiren suçüstü halleri, b) 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Fiillerin Takibi Hakkındaki Kanun Hükümleri, c) Türk Ceza Kanunu'nun 160. maddesinde istisna tutulan, Cumhurbaşkanına fiilen saldırı, Türklüğe, milletvekillerine ve Anayasal kuruluşlara ve kanunlara sövme fiilleri,

	d) 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 13, 14 ve 15. maddelerinde belirtilen fiiller, e) 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 17. maddesinde yazılı suçlar, Bu hallerde soruşturmayı savcı doğrudan yapar.
<u>İSTİSNANIN İSTİSNASI</u>	Yükseköğretim Kurulu Başkanı ve rektörler hakkında 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarından dolayı yapılacak ceza soruşturmasında 2547 Sayılı kanunda belirtilen ceza kovuşturması uygulanacaktır.

3628 sayılı Kanun kapsamına giren suçlarından dolayı kanuni kovuşturma için gereken izin, Yükseköğretim Kurulu üyeleri ile Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkan ve üyeleri ve bu kuruluşların memurları (Üniversitelerarası Kurul memurları dahil) hakkında Yükseköğretim Kurulu Başkanından, üniversite yöneticileri ve öğretim elemanları ile memurlar hakkında üniversite rektörlerinden alınır.

1.2. Mevzuat

Ceza soruşturması usulünde, **2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda** yer almayan hususlarda **4483 sayılı Memurlar Ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun** hükümleri; her iki kanunda da yer almayan hususlarda da **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu** hükümleri uygulanır.

2. CEZA SORUŞTURMASI USULÜ

2.1.İnceleme

2547 sayılı Kanun m. 53-c'de “ ... tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında yetkili makamlarca **inceleme başlatılabilir, inceleme sonucunda soruşturma açılmasına karar verilmesi ya da doğrudan soruşturma başlatılması...**” şeklinde yetkili makamlar tarafından “inceleme” başlatılabileceğine yer verilmiştir. Ancak 2547 sayılı Kanunda incelemenin nasıl yapılacağına ilişkin bir hüküm bulunmadığından 4483 sayılı Kanunun 5-9 maddelerindeki ön incelemeye ilişkin hükümleri, personel ceza soruşturmasının inceleme aşaması için uygulama alanı bulacaktır.

“Ön inceleme

Madde 5 – İzin vermeye yetkili merci, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlediğini bizzat veya yukarıdaki maddede yazılı şekilde öğrendiğinde bir ön inceleme başlatır.

(Ek fıkra: 17/7/2004-5232/3 md.) Cumhuriyet başsavcılıkları ile izin vermeye yetkili merciler ihbar ve şikâyetler konusunda daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme olması

halinde müracaatı işleme koymazlar. Ancak ihbar veya şikâyet eden kişilerin konu ile ilgili olarak daha önceki ön incelemenin neticesini etkileyecek yeni belge sunması halinde müracaatı işleme koyabilirler.

Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir. İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinden belirlenmesi esastır. İşin özelliğine göre bu merci, anılan incelemenin başka bir kamu kurum veya kuruluşunun elemanlarıyla yaptırılmasını da ilgili kuruluştan isteyebilir. Bu isteğin yerine getirilmesi, ilgili kuruluşun takdirine bağlıdır.

Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez.

Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden biri başkan olarak belirlenir.

Ön inceleme yapanların yetkisi ve rapor

Madde 6 – Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren merciin bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar. Ön inceleme birden çok kişi tarafından yapılmışsa, farklı görüşler raporda gerekçeleriyle ayrı ayrı belirtilir.

Yetkili merci bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur.

Süre

Madde 7 – Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5 inci maddenin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.

Yetkili merci, herhalde yukarıdaki fıkrada belirtilen süreler içinde memur veya diğer kamu görevlisi hakkında soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar vermek zorundadır.

Soruşturma izninin kapsamı

Madde 8 – Soruşturma izni, şikayet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar.

Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden izin alınması zorunludur.

Suçun hukuki niteliğinin değişmesi, yeniden izin alınmasını gerektirmez.

İtiraz

Madde 9 – Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını Cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikayetçiye bildirir.

Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikayetçi, izin vermeye yetkili merciler tarafından verilen işleme koymama

kararına karşı da şikâyetçi itiraz yoluna gidebilir. İtiraz süresi, yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren on gündür.

İtiraza, 3 üncü maddenin (e), (f), g (Cumhurbaşkanınca verilen izin hariç) ve (h) bentlerinde sayılanlar için Danıştay İkinci Dairesi, diğerleri için yetkili merciin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesi bakar.

İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.”

Soyut şikâyetin, basit şüphenin bulunduğu durumlarda veya fiili kimin işlediğinin belli olmadığı durumlarda disiplin amirinin öncelikle **inceleme yaptırması** uygun olacaktır. İnceleme yaptırılması durumunda ise, disiplin ve ceza zamanaşımı sürelerine ilişkin sınırlamalar da göz önünde tutularak, incelemenin en kısa sürede sonuçlandırılması gerekmektedir.

Danıştay 2. Dairesi 13.05.2004 tarih ve 2004/332 E.- 2004/442 K.sayılı kararında “*soruşturma emri verilmeden evvel, yetkili makamın iddia konularını incelemesi ya da görevlendireceği yetkili bir kişiye incelettirmesi, bu inceleme sonucu sanıklar ile iddia konusu suçlarının belirlenmesinden sonra ceza soruşturması açılıp açılmayacağı konusunda değerlendirme yapması*” gerektiği belirtilmiştir.

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun’da yer alan “**Ön İnceleme**” usulü, 2547 sayılı Kanun’da da dikkate alınarak, yükseköğretim personeli hakkında da ön inceleme yapılması, gerekli görülmesi halinde soruşturma açılması amaca daha uygun olacaktır.

Yapılan inceleme sonunda, eylemin ceza soruşturması açılmasını gerektirecek nitelikte olmadığı, sadece disiplin soruşturması açılmasını gerektirdiği veya genel hükümlere göre, Cumhuriyet Savcılığınca soruşturulması gereken bir suçun söz konusu olduğu ya da soruşturma açılmasını gerektiren bir eylem olmadığı anlaşılabilir. Bu gibi durumlarda ceza soruşturması emri verilmez ve durum bir tutanakla tespit edilir.

Ceza soruşturmasına başlanması için meydana gelen olgunun suç işlendiği yönünde ciddi, gerçekçi veya somut deliller içermesi gerekir. Suç işlendiği yönünde ciddi, gerçekçi veya somut deliller içermeyen durumlarda, soruşturma açılmayabilir. Bu durumdaki takdir hakkı yetkili makamdadır. Ortada soruşturma açılmasını gerektiren bir suç bulunduğu kanaat getirilmedikçe soruşturma açılmamalıdır. Zira soruşturma emri verildikten sonra, emrin geri alınması mümkün değildir.

NOT	İnceleme sonucu hazırlanan raporda; iddia konusu fiillerin neler olduğu, şüphelilerin kimler olduğu, bu fiillerin disiplin ya da ceza soruşturmasını gerektirip gerektirmediği hususlarına açıkça yer verilmelidir. <u>İnceleme sonucu soruşturma açılmasına ver olmadığına ilişkin kanaate ulaşılmışsa, incelemeyi</u>

	<u>başlatan disiplin amiri tarafından soruşturma açılmasına yer olmadığına dair gerekçeli karar yazılarak inceleme sonuçlandırılmalıdır.</u>

2.2. İlk Soruşturma

2547 sayılı Kanun'un 53-c maddesine göre yürütülecek ilk soruşturmada soruşturmacı, Cumhuriyet Başsavcılığının hazırlık soruşturmasında uyguladığı usul ve esaslar dairesinde işlem yapar, adeta Cumhuriyet Savcısı'nın yerine geçerek onun yapacağı işlemleri yapar, ona ait yetkileri kullanır. Ancak zor kullanmaya ait yetkiler, Cumhuriyet Başsavcılığı aracılığıyla kullanılır.

a. Yetkili Amir

2547 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesindeki düzenlemeye göre, **soruşturma açmaya yetkili amir, Yükseköğretim Kurulu Başkanı veya diğer disiplin amirleridir.** Soruşturmaya yetkili makam, Yükseköğretim kurumunda çalışan personelin, görevi sırasında veya görevinden doğan bir suç işlediğini, ihbar, şikayet, basın yayın yolu ile veya doğrudan doğruya suça şahit olarak öğrenmesi durumunda, 2547 sayılı Kanun'un 53/c-1 maddesine göre personel hakkında ceza soruşturması başlatır. **Yetkili amir soruşturmayı bir soruşturmacı vasıtası ile yaptırır. Soruşturma disiplin amiri tarafından imzalanacak soruşturma onayı ile başlatılır.** (Md.53-c)

1. Kanunda belirtilenlerin dışındaki yöneticiler (Örn: *daire başkanı, koordinatör, bölüm başkanı vb.*) disiplin soruşturması açamazlar. Bu kişiler, ceza soruşturmasına konu bir fiili öğrendiklerinde durumu en kısa süre içinde disiplin amirine bildirmelidirler.

Yardımcılar disiplin soruşturması açamazlar. Vekiller, vekalet döneminde asil gibi soruşturma açabilirler.

NOT	1. <u>Değişik statüdeki kişilerin birlikte suç işlemeleri halinde soruşturma usulü ve yetkili yargılama mercii görev itibarıyla üst dereceye göre tayin olunur.</u>2. <u>Öğretim elemanlarından soruşturmacı tayin edilmesi halinde, bunların, hakkında soruşturma yapılacak öğretim elemanının akademik unvanına veya daha üst akademik unvana sahip olmaları şarttır.</u>

	3. <u>Aynı zamanda birkaç görevi birlikte yürüten personel hakkında, suç, hangi görevinden doğmuşsa, o görevin tabi olduğu soruşturma usulüne göre işlem yapılır.</u> 4. <u>Fiili işleyen emeklilik veya başka nedenlerle görevinin sona ermesi, hakkında soruşturma açılmasına ve soruşturmanın devamına engel olmaz.</u>

b. Soruşturmanın Başlatılması

Disiplin amiri, personelin görevi sırasında veya görevinden doğan bir suç işlediğini öğrenmesi durumunda, imzalayacağı soruşturma onayı ile personel hakkında ceza soruşturması başlatır.

Soruşturma onayında kimin hakkında soruşturma açıldığı ifade edilmeli, fail bilinmiyorsa onayda soruşturmacıdan varsa failin belirlenmesi istenmeli ve soruşturma konusu fiilin nelerden ibaret olduğu açıkça belirtilmelidir. İsnat edilen suçun Türk Ceza Kanunu'nun hangi maddesi kapsamında değerlendirileceğinin ifade edilmemesi gerekir.

Soruşturma onayının bir sureti bilgi için Personel Daire Başkanlığına gönderilir.

c. Soruşturmacının Görev ve Yetkileri

Soruşturma onayı ile görevlendirilen soruşturmacı, soruşturma emrini incelemek suretiyle hangi konu ve konularda, kim veya kimler hakkında soruşturma yapılması istendiğini tespit eder.

NOT	Soruşturmacı, sadece soruşturma emri ve eklerinde iddia edilen suçlarla ilgili soruşturma yapmaya yetkilidir. Soruşturma emri ve eklerinde belirtilen suçların dışında yeni bir suçla karşılaşan soruşturmacı, bu suçlarla ilgili işlem yapabilmesi için disiplin amirinden ek soruşturma oluru almalıdır. Soruşturmacı soruşturma sırasında konu ile ilgisi olmayan herhangi bir suç ile karşılaşırsa yetkili makama bilgi vermekle yükümlüdür.

Soruşturma onayı ekinde yer alan şikâyet dilekçeleri, ihbar yazıları ve varsa diğer kayıt ve belgeler dikkatle incelenerek iddialarla ilgili gerekli bilgi ve belgeleri ilgili makam ve kişilerden temin ederek dosyada toplar. Gerekli gördüğü takdirde keşif yapar, bilirkişi incelenmesi isteyebilir ve ihtiyaç duyduğu tüm delilleri toplayabilir.

NOT	• 2547 sayılı Kanunda veya onun atıf yaptığı 4483 sayılı Kanunda soruşturmacı olarak görevlendirilenlerin yetkileri konusunda bir düzenleme yoktur. Ancak 4483 sayılı Kanunun 6. maddesinde soruşturma yapılması sırasında bu Kanunda açıklık bulunmayan hallerde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerine göre işlem yapılacağı belirtildiğinden, soruşturmacıların yetkileri bu Kanuna göre belirlenecektir. Buna göre soruşturmacıların yetkileri şöyle sıralanabilir: - Sanığı sorguya çekmek, sorguya gelmek istemeyenleri zorla getirtmek.- Tanık çağırarak ve dinlemek.- Bilirkişiye başvurmak.- Keşif yaptırmak.- Muayene ve otopsi yaptırmak.- Zorla el koymak.- Arama yapmak.- Sanığın tutuklanmasını istemek. • Ceza soruşturmasını yürütmekle görevli olan kişi/kişiler, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun kamu davasının hazırlanmasına ilişkin hükümleri çerçevesinde Cumhuriyet Başsavcısının yapmakla yetkili olduğu işleri yapabilecek, sanığın lehine olanlar da dahil olmak üzere olayı aydınlatabilecek delilleri, bilgi ve belgeleri toplayacak, tanık ve sanık ifadelerin alacak, gerektiğinde keşif yapacak ve bilirkişi incelemesi yapabilecektir.

2547 sayılı Kanun'un 53.maddesinin (c) fıkrasına göre yürütülecek ilk soruşturma aşamasında soruşturmacı, Cumhuriyet Başsavcılığının hazırlık soruşturmasında uyguladığı usul ve esaslar dairesinde işlem yapar, adeta Cumhuriyet Savcısı'nın yerine geçerek onun yapacağı işlemleri yapar, ona ait yetkileri kullanır. Ancak zor kullanmaya ait yetkiler, Cumhuriyet Başsavcılığı aracılığıyla kullanılır.

d. Şikâyetçinin İfadesinin Alınması

Şikâyetçi, soruşturmaya konu olayı içeren davet yazısı ile önceden belirlenmiş gün, saat ve yerde ifade vermek üzere davet edilir. Davet yazısı müştekiye iadeli taahhütlü mektupla ya da elden tebliğ edilir ve tebliğe ilişkin belge soruşturma dosyasına konulur. Şikâyetçiye varsa şikâyet dilekçesindeki imzanın kendisine ait olup olmadığı sorularak, ifadesinin alınmasına başlanır. Şikâyetçinin, soruşturmacı ve bir zabıt kâtabi eşliğinde kimlik bilgileri ile tüm şikâyetleri dinlenerek zapta geçirilir. Hazırlanan tutanağın altı soruşturmacı, şikâyetçi ve zabıt kâtabince imzalanır. İki nüsha olarak hazırlanmış olan tutanağın bir örneği talebi halinde

müştekiye verilir ve soruşturmacıda kalan nüshası üzerine, diğer nüshayı elden aldığına ilişkin imzası alınır. **Müştekinin ifadesi, şüpheli ve tanıkların ifadesinden önce alınır. Müştekinin ifadesi alınırken şikâyetçiye yemin teklif edilmez.**

Müşteki dilerse ifadesini yazılı olarak sunabilir ancak huzurda veya istinabe suretiyle kimlik tespiti yapılmalı, tutanağa ifadesini yazılı vermek istediği hususu yazılarak, belli bir süre verilmeli, tutanakta bu süreyi müştekinin de onayladığı belirtilmelidir.

e. Şüphelilerin İfadesinin Alınması

5271 sayılı yeni Ceza Muhakemesi Kanunu, hazırlık soruşturması aşamasında hakkında soruşturma yapılan kimseyi “sanık” değil, “şüpheli” olarak kabul etmiştir. Bu nedenle soruşturma işlemleri sırasında “**ŞÜPHELİ**” tabirinin kullanılmasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

Soruşturma süresince kişilerle (**şüpheli, tanık, şikayetçi vs.**) olan yazışmaların “**iadeli taahhütlü**” olarak yapılması gereklidir. Evrakın elden verilmesi halinde imzalı belge olarak (tebliğ tutanağı) dosyada muhafaza edilmelidir.

Şüpheli, soruşturmaya konu olayı ve dolayısıyla ne ile suçlandığını tam olarak görebileceği şekilde hazırlanmış davet yazısı ile önceden belirlenmiş gün, saat ve yerde olaya ilişkin savunmasını yapmak üzere davet edilir. Davet yazısı şüpheliye iadeli taahhütlü mektupla ya da elden tebliğ edilir ve tebliğe ilişkin belge soruşturma dosyasına konulur. Davet yazısında, savunmasını yapması sırasında dilerse yanında bir avukat bulundurabileceği hususu ile ifade vermek üzere gelmemesi halinde zorla getirileceği ihtarı yer alır. Şüpheliye, talep etmesi halinde savunmasını hazırlayabilmesi amacıyla makul bir süre verilir. Şüphelinin, soruşturmacı ve bir zabıt kâtabi eşliğinde kimlik bilgileri ile tüm savunmaları dinlenerek zapta geçirilir. Hazırlanan tutanak soruşturmacı, şüpheli, varsa avukatı ve zabıt kâtabince imzalanır.

Şüpheli dilerse ifadesini yazılı olarak sunabilir ancak huzurda veya istinabe suretiyle kimlik tespiti yapılmalı, tutanağa şüphelinin savunmasını yazılı olarak vermek istediği hususu yazılarak, savunması için belli bir süre verilmeli, tutanakta bu süreyi şüphelinin de onayladığı belirtilmelidir. İki nüsha olarak hazırlanmış olan tutanağın bir örneği talebi halinde şüpheliye verilir ve soruşturmacıda kalan nüshası üzerine, diğer nüshayı elden aldığına ilişkin imzası alınır. **Savunmasının alınması öncesinde veya sonrasında şüpheliye, doğru söylediğine ilişkin kesinlikle yemin teklif edilmez.**

f. Tanıkların İfadesinin Alınması

Tanık, soruşturmaya konu olayı içeren davet yazısı ile önceden belirlenmiş gün, saat ve yerde olaya ilişkin bilgi vermek üzere davet edilir. Davet yazısı tanığa iadeli taahhütlü mektupla ya da elden tebliğ ettirilerek tebliğe ilişkin belge soruşturma dosyasına konulur. Tanığın kimlik bilgileri zapta geçirildikten sonra, olaya ilişkin bildikleri hakkında doğruyu söyleyeceği hususunda yemin ettirilir. Tanığın yemin etmekten imtina etmesi durumunda bu husus tutanağa geçirilir. İki nüsha hazırlanmış olan tutanağın bir örneği talebi halinde tanığa verilir ve soruşturmacıda kalan nüshası üzerine, diğer nüshayı elden aldığına ilişkin imzası alınır. Tanığın ifade vermeye gelmemesi halinde zorla getirilmesini temin etmek üzere konu Rektörlük Makamına bildirilir.

Tanık dilerse ifadesini yazılı olarak sunabilir ancak huzurda veya istinabe suretiyle kimlik tespiti yapılmalı, yazılı beyanının doğruluğuna ilişkin usulüne uygun yemin ettirilmeli, tutanağa ifadesini yazılı vermek istediği hususu yazılarak, belli bir süre verilmeli, tutanakta bu süreyi tanığın da onayladığı belirtilmelidir.

g. Diğer Delillerin Toplanması

Soruşturmacı, soruşturma konusu olayı açıklığa kavuşturmak için ifadeler dışında ihtiyaç duyduğu tüm bilgi ve belgeleri toplamak zorunda olup, yasal sınırlamalar dışında her türlü yetkiye de sahiptir. İhtiyaç duyduğunda keşif yapabilir, bilirkişi incelemesi yaptırabilir. Esasen 2547 sayılı Kanun'da yer alan özel hüküm nedeniyle soruşturmacı, soruşturma kapsamında Cumhuriyet Savcısının sahip olduğu tüm yetkilere sahip ise de uygulamada bu durum pek çok kişi ve kuruluş tarafından bilinmediğinden soruşturmacılar zorluk yaşamaktadırlar. Bu kurum dışı keşif ve bilirkişi incelemesi yapılması gerektiğinde işlemlerin Rektörlük Makamı aracılığıyla yürütülmesi kolaylık sağlamaktadır.

Soruşturmacı dosyada bilirkişi incelemesi ya da keşfe ihtiyaç olup olmadığına dosya kapsamında kendisi karar verecektir. Bu konuda Rektörlüğe gönderilen talep yazısında hangi alanda uzman bilirkişiye ihtiyaç duyulduğunun ve bilirkişi tarafından incelenmesi gereken hususların neler olduğunun açıklanması ve dosya suretinin yazıya eklenmesi gerekmektedir.

h. Fezleke

Soruşturma aşamasında müştekiler, şüpheliler ile tüm tanıkların ifadeleri alındıktan ve gerekli görülen tüm deliller toplandıktan sonra soruşturmacı tarafından, kendisine soruşturma görevi veren amire sunulmak üzere fezleke hazırlanır. Fezleke, soruşturmayı açan kurum, soruşturması istenilen olay, soruşturmanın ne şekilde başladığı, şüphelilerin isimleri suçun niteliği, deliller, ifadelerin özeti, delillerin değerlendirilmesi, kanaat ve istem bölümleri yer alır. Fezlekenin ekinde, tebliğ belgeleri, tüm ifadeler ve yazılı ya da görsel bütün deliller yer alır. İstem bölümünde, soruşturmacı tarafından, şüpheli ya da şüphelilerin, yargılanmalarına yer olup olmadığına (son soruşturmanın açılması(lüzum-u muhakeme) ya da son soruşturmanın açılmaması(men-i muhakeme)) ilişkin kanaat bildirilir.

Fezleke her bir şüpheli, olay ya da delil ayrı değerlendirilmeli, kanaat gerekçelendirilmelidir. İstem bölümünde kanaat bildirilirken de şüphelilerin isimleri tek tek yazılmalıdır.

Soruşturmacının, soruşturmayı tamamlayarak hazırladığı fezleke ve dosyayı ilgili yetkili kurula gönderilmek üzere soruşturma emri veren makama sunması üzerine, soruşturma yapmaya yetkili makam tarafından fezleke ve ekleri, karar vermeye yetkili kurula ulaştırılır. Böylece şüpheli hakkında son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verilmesi aşamasına gelinmiş olur.

NOT	2547 Sayılı Kanun'da ceza soruşturması usulü, "İLK" ve "SON" soruşturma olmak üzere ikiye ayrılmıştır. "İLK SORUŞTURMA" aşamasında "yetkili amirin soruşturma emri vermesi, görevlendireceği soruşturmacı ya da soruşturmacıların fezleke hazırlaması aşamasında sanıkların savunmaları ile tanıkların ifadelerini almaları,

	suçlarla ilgili belgeleri sırasıyla fezlekeye eklemeleri, tüm bilgi ve belgeleri değerlendirmeleri ve bu değerlendirme sonucu düzenleyecekleri fezlekeyi soruşturma emri veren idari makama teslim etmeleri" gibi faaliyetler ile gerçekleşmektedir. Bundan sonraki "SON SORUŞTURMA" aşamasında ise, yetkili kurullarca ceza yargılamasına gerek olup olmadığı belirlenmektedir.

2.3. Son soruşturma

Soruşturmacının, soruşturmayı tamamlayarak hazırladığı fezleke ve dosyayı ilgili yetkili kurula gönderilmek üzere soruşturma emri veren makama sunması üzerine, soruşturma yapmaya yetkili makam tarafından fezleke ve ekleri, karar vermeye yetkili kurula ulaştırılır. Artık şüpheli hakkında karar verilmesi aşamasına gelmiş olur. İlk soruşturma aşamasından sonra son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurullar 2547 sayılı Kanun'un 53/c-2 maddesinde yer almaktadır. Buna göre;

SON SORUŞTURMANIN AÇILIP AÇILMAMASINA KARAR VERECEK KURULLAR	
Yükseköğretim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkan ve Üyeleri	DANIŞTAY 2. DAİRESİ
Devlet ve Vakıf Yükseköğretim Kurumu Rektörleri, Rektör Yardımcıları İle Üst Kuruluş Genel Sekreterleri	YÜKSEKÖĞRETİM KURULU ÜYELERİNDEN TEŞKİL EDECEK ÜÇ KİŞİLİK KURUL
Üniversite, Fakülte, Enstitü ve Yükseköğretim Kurumu Üyeleri, Fakülte Dekanları Ve Dekan Yardımcıları, Enstitü Ve Yükseköğretim Müdürleri ve Yardımcıları ile Üniversite Genel Sekreteri	REKTÖRÜN BAŞKANLIĞINDA REKTÖRCE GÖREVLENDİRİLEN REKTÖR YARDIMCILARINDAN OLUŞACAK ÜÇ KİŞİLİK KURUL
Öğretim Elemanları, Fakülte, Enstitü ve Yükseköğretim Kurumu Sekreteri	ÜNİVERSİTE YÖNETİM KURULU ÜYELERİ ARASINDAN OLUŞTURULACAK ÜÇ KİŞİLİK KURUL

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa Tabi Memurlar	MAHAL İTİBARIYLA YETKİLİ İL İDARE KURULU

Yetkili kurullar tarafından verilen kararlar, Danıştayın görevli dairesince verilecek kararın türüne göre itiraz üzerine veya kendiliğinden nihai olarak karara bağlanır.

Üniversite Yönetim Kurulunca oluşturulacak kurulda, görevlendirilecek asıl ve yedek üyeler bir yıl için seçilirler. Süresi sona erenlerin tekrar seçilmeleri mümkündür.

Son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurullar üye tam sayısı ile toplanır. Kurullara, üye olması halinde soruşturmacı, şikayetçi ve şüpheliler katılamazlar. Noksanlar yedek üyelerle tamamlanır.

2547 sayılı Kanun m. 53-c.3 ile son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurul toplantısındaki diğer hususlarda **2547 sayılı Kanun m. 61'e yollama yapılmıştır.**

2547 sayılı Kanunun 61.maddesine aşağıda yer verilmiştir.

“Oylama:

Madde 61 – Bu kanunda sözü geçen JÜRİ VE KURULLARDA, HER ÜYE OYUNU KABUL VEYA RET YOLUYLA VERMEKLE GÖREVLİDİR. ÇEKİMSER OY KULLANILAMAZ. Yükseköğretim Kurulu dışında yer alan kurulların toplantı nisabı kurul üye tamsayısının yarıdan fazlasıdır. Bütün kurullarda kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Üçüncü turda salt çoğunluğun sağlanamadığı hallerde dördüncü turda oy çokluğu esası uygulanır.”

3. YETKİLİ KURULLAR İLE DANIŞTAY TARAFINDAN VERİLECEK KARARLAR VE İTİRAZ

2547 sayılı Kanun'un 53/c maddesinde, yukarıda sayılan karar kurullarınca son soruşturmanın açılması (lüzum-u muhakeme) veya son soruşturmanın açılmaması (men-i muhakeme) kararları verileceği belirtilmiştir.

A) Lüzum-u Muhakeme (Son Soruşturmanın Açılması) Kararı

2547 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesine göre, şüphelinin müsnet suçu işlediğine ilişkin inandırıcı ve yeterli delil bulunursa, şüphelinin yargılanmasını sağlayan lüzum-u muhakeme kararı verilir.

Yetkili kurul kararlarında, şüphelinin adı, soyadı, mütet suçú işlediği sıradaki memuriyet unvanı ve görevi, şüpheliler hakkında cezai kovuşturmayı gerektiren suç konusu eylemin neden ibaret olduğu ve isnat edilen suç konusu eylemlerin hangi tarihte işlendiği, her eylem hakkında verilen kararın gerekçesi, verilen kararın oy birliği ile mi yoksa oy çokluğu ile mi verildiği ve deliller gösterilir.

Lüzum-u muhakeme kararları şüpheliye ve şikayetçiye tebliğ edilir. Şüphelinin bulunamaması durumunda, 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda belirtilen ilan tebliğ yolu ile tebligat yapılır.

Lüzum-u muhakeme kararına karşı şüphelinin **10 GÜN İÇİNDE** itiraz hakkı bulunmaktadır. İtiraz dilekçesi doğrudan Danıştay Başkanlığına verilebileceği gibi Danıştay'a gönderilmek üzere soruşturmayı açan makama da verilebilir. Karara karşı itiraz edilmesi halinde, kararın tebliğine ilişkin belge ve itiraz dilekçesi de eklenmek suretiyle fezleke, yetkili kurul kararı ve soruşturma dosyası Danıştay'a gönderilmek üzere ivedilikle Rektörlük Makamına iletilir. **Yasal süre içinde itiraz edilmez veya karar üst kurulca (Danıştay) onanırsa kesinleşir ve dosya, itiraz üzerine kesinleşmişse Danıştay Başkanlığınca, itiraz edilmeksizin kesinleşmişse Rektörlük Makamı tarafından yetkili Cumhuriyet Bassavcılığına gönderilir.**

Kesinleşen kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için Personel Dairesi Başkanlığına ve şüphelinin dairesi amirine gönderilmesi gerekir.

İtiraz sonucu kararı inceleyen kurul, lüzum-u muhakeme kararını bozarak şüphelinin men-i muhakemesine karar verebilir. Bu durumda ise şüpheli yargılanmaz ve bu karar kesindir.

B) Men-i Muhakeme (Son Soruşturmanın Açılmaması) Kararı

Şüpheli hakkında suç sabit bulunmaz, kanuni unsurları teşekkül etmez, suç şüpheliye atfedilemez ya da olay suç olmakla beraber şüphelinin suçú işlediği konusunda kamu davasının açılmasına yetecek ölçüde kanıt elde edilemezse **MEN-İ MUHAKEME KARARI** verilir.

Men-i muhakeme kararı, şüpheli hakkında son soruşturma yapılmasını önler ve bu karar şüpheliye ve varsa müştekiye bildirilir. **Şikayetçiler bu kararlara 10 GÜN İÇİNDE** itiraz

edebilirler. İtiraz dilekçesi doğrudan Danıştay Başkanlığına verilebileceği gibi Danıştay'a gönderilmek üzere soruşturmayı açan makama da verilebilir. Karara karşı itiraz edilmesi halinde, kararın tebliğine ilişkin belge ve itiraz dilekçesi de eklenmek suretiyle fezleke, yetkili kurul kararı ve soruşturma dosyası Danıştay'a iletilmek üzere Rektörlük Makamına gönderilir. **İtiraz edilsin veya edilmesin,** men-i muhakeme kararları incelenmek üzere kendiliğinden bir üst kurula (Danıştay'a) gider ve yapılan inceleme sonucunda karar onanırsa men-i muhakeme kararı kesinleşir. Danıştay men-i muhakeme kararlarını bozup lüzum-u muhakeme kararı da verebilir.

Danıştay tarafından verilen kararlar kesin olup bunlara karşı itiraz yoluna başvurulamaz.

Kesinleşen kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için Personel Dairesi Başkanlığına ve şüphelinin disiplin amirine gönderilmesi gerekir.

C) Kovuşturmaya Yer Olmadığına İlişkin Karar

Yetkili kurullar, sanığın ölümü, genel af ilanı, zaman aşımı, takibi şikayete bağlı suçlarda şikayetçinin altı ay içinde dilekçe vermemesi, şikayetinden karar verilmeden önce vazgeçmesi, fiilin Türk Ceza Kanunu kapsamında suç olmaması, şüphelinin görevi dolayısıyla ya da görevini yaptığı sırada gerçekleştirilen bir eylemden kaynaklanmaması gibi durumların birinin varlığı halinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verebilirler.

Bu kararlar da Danıştay'ın incelemesine tabi olup men-i muhakeme kararında belirtilen usulle soruşturmayı açan makam tarafından Danıştay'a iletilmek üzere Rektörlük Makamına gönderilir. Danıştay'ın verdiği karar kesindir. Kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için Personel Dairesi Başkanlığına ve şüphelinin dairesi amirine gönderilmesi gerekir.

D) Karar Verilmesine Yer Olmadığına İlişkin Karar

Soruşturma konusu eylem ve kişi hakkında bu soruşturmadan daha önce başlatılmış bir soruşturma ya da verilmiş bir karar varsa "karar verilmesine yer olmadığına" karar verilmelidir. Bu kararın da şüpheliye ve müştekiye tebliğ edilmesi gerekmektedir.

Bu karar da Danıştay'ın incelemesine tabi olup men-i muhakeme kararında belirtilen usulle soruşturmayı açan makam tarafından Danıştay'a gönderilir. Danıştay'ın verdiği karar kesindir. Kesinleşen kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için Personel Dairesi Başkanlığına ve şüphelinin dairesi amirine gönderilmesi gerekir.

E) Dosyanın Geri Çevrilmesi Kararı

Dosyayı inceleyen yetkili kurul (İl İdare Kurulu ya da Üniversite 3 Kişilik Kurulu) tarafından, soruşturma emrinin usule uygun alınmaması, soruşturmaya başka şüphelilerin de dahil edilmesi, şüpheli-tanık ifadelerinin hiç veya usulüne uygun alınmaması, eylemin bilirkişi incelemesini gerektiren bir suç olması halinde bilirkişi raporu düzenletirilmemiş olması, soruşturmanın kanuna ve usule uyulmadan yapılması gibi durumların varlığı halinde eksiklikler

giderilmek üzere dosyanın geri çevrilmesine karar verilebilir. Bu durumda soruşturmacı tarafından, kararda belirtilen eksiklikler giderilir ve yeniden fezleke düzenlenerek dosya, soruşturmayı açan makama teslim edilir. Soruşturmayı açan makam dosyayı yeniden yetkili kurula gönderir.

Danıştay tarafından yapılan inceleme neticesinde ise, yukarıda belirtilen eksikliklerin varlığı, yetkili kurulların kanun ve usule uygun olarak oluşmaması, toplanmaması ve usulsüz karar vermesi, verilen kararda noksanlık olması, oy çokluğu ile alınan kararlarda muhalefet görüşünün yazılmaması, kararda imzaların eksik olması, soruşturmacının karar organına üye olarak katılması, yasanın öngördüğü biçimde yazılı bildirimlerin yapılmaması, dosyanın başka bir kurula gönderilmesi gerekirken sehven yetkisiz ve görevsiz kurula gönderilmesi durumlarında dosyanın geri çevrilmesi kararı verilebilir. Bu durumda kararda belirtilen eksiklikler giderilerek yeniden karar verilir ve dosya usulüne uygun olarak Danıştay'a gönderilir.

F) Yetkili Kurul Kararlarına Karşı İtiraz

2547 sayılı Kanun 53-c.8 ile yollama yapılan 4483 sayılı Kanunun 9. maddesinde itiraz düzenlenmiştir.

Buna göre;

“Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını Cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikayetçiye bildirir.

- Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara(Lüzum-u Muhakeme Kararı) karşı hakkında inceleme yapılan **Memur veya diğer kamu görevlisi,**
- Soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara(Men-i Muhakeme Kararı) karşı ise **Cumhuriyet başsavcılığı veya şikayetçi** itiraz yoluna gidebilir.

İtiraz süresi, yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren **ON GÜNDÜR.**

İtirazlar, öncelikle incelenir ve **EN GEÇ ÜÇ AY İÇİNDE** karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.”

2547 sayılı Kanun m. 53-c.4'te yetkili kurul kararına karşı itiraz düzenlenmiştir. Buna göre;

- Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkan ve üyeleri hakkında Danıştay'ın İlgili Dairesince verilen lüzum-u muhakeme kararına itiraz ile men-i muhakeme kararlarının kendiliğinden incelenmesi **DANIŞTAY'IN İDARİ İŞLER KURULUNA AİTTİR.**
- Diğer kurullarca verilen lüzum-u muhakeme kararına ilgililerce yapılacak itiraz ile men-i muhakeme kararları kendiliğinden **DANIŞTAY 2. DAİRESİNCE** incelenerek karara bağlanır.

Lüzum-u muhakemesi kesinleşen Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkan ve üyelerinin yargılanması **Yargıtay ilgili ceza dairesine,** temyiz incelemesi **Ceza Genel Kuruluna,** diğer görevlilerin yargılanmaları **suçun işlendiği yer adliye mahkemelerine** aittir.

ABDULLAH GÜL
ÜNİVERSİTESİ